

PRÍHOVOR VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV

pána Róberta Dobrovodského

prednesený na Slávnostnom akte

Zloženia sľubu verejného ochrancu práv

Do rúk predsedu Národnej rady Slovenskej republiky
pána Borisa Kollára

1. decembra 2022, 14.00

Vážený pán predseda Národnej rady Slovenskej republiky,

Vážený pán podpredseda Národnej rady Slovenskej republiky,

Vážený pán minister,

Vážení páni poslanci,

Vážení kolegovia z Úradu verejného ochrancu práv,

drahá prítomná rodina,

v úvode mi dovoľte pán predseda poďakovať Vám za prípravu dôstojného slávnostného aktu zloženia sľubu verejného ochrancu práv. Rovnako chcem poďakovať poslankyniam a poslancom za dôstojný proces samotnej voľby. Dôstojnosť súvisí nie len s rozmerom medziludskej komunikácie, ale tento pojem nájdeme aj na viacerých miestach Ústavy Slovenskej republiky. Prvý krát tento pojem ústavodarca spomína v článku 12 odsek 1 Ústavy, keď hovorí: *Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.*

Pri dnešnom skladaní sľubu si plne uvedomujem, že svoje 5 ročné funkčné obdobie začínam v pohnutých spoločenských časoch. Pnutie v spoločnosti, prehľbujúca sa chudoba, pokles reálnych príjmov, znižovanie dostupnosti zdravotnej starostlivosti či postpandemické následky podčiarkujú

význam rešpektovania ľudskej dôstojnosti. Práve ľudská dôstojnosť je úzko spätá so základnými právami a slobodami obyvateľov. Ak tieto v ťažkých časoch nie sú reálne napĺňané, hrozí degradácia samotnej ľudskej dôstojnosti. Naša história, ale i skúsenosti z iných právnych kultúr nás učia, že v čase krízy sú ako prvé vystavené skúškam základné práva a slobody. Tie tvoria v právnom štáte pomyselnú hrádzu medzi rozpínavou štátnou mocou a ľudskou dôstojnosťou.

Nemecký filozof **Immanuel Kant** hovorí o ľudskej dôstojnosti toto: *Veci sú cenné, keď ich môžeme použiť. Napríklad topánka je cenná, ak nám sedí a dobre sa v nej chodí. Ak je už topánka rozbitá, už nemá žiadnu hodnotu. U ľudí je to inak. Všetky veci majú prechodne hodnotu, ale človek má svoju dôstojnosť. Človek má vždy hodnotu a dôstojnosť. Aj keď je chorý. Aj keď nemôže pracovať. Vždy ju má.*

Rovnako aj ja vnímam nedotknuteľnosť ľudských práv a dôstojnosti človeka. Tá sa nemení za žiadnych politických či ideologických okolností. Pred voľbou som sa pre viaceré médiá, ale i počas vypočutia na pôde ľudsko-právneho výboru, vyjadril, že ľudské práva a dôstojnosť človeka nemajú ideologický rozmer. Aj moja ideológia zostane pred dverami úradu. Ani ja, ale ani žiadna organizácia či združenie, hnutie, politická strana či nebudaj orgán verejnej moci **nesmieme privatizovať ľudské práva**. V podmienkach právneho štátu, ktorý sa neviaže na nijakú ideológiu ani náboženstvo, nemožno ľudské práva ideologicky ohýbať. Hoci práve v čase aktuálnych politických a kultúrno-etických debát mohlo byť pre kandidáta na funkciu verejného ochrancu práv výhodné „naskočiť“ na vlnu ideologického podfarbovania ľudských práv. Ideologické podfarbovanie ľudských práv a slobôd **by bránilo vláde práva. Otvorili by sme cestu k vláde ideológii**.

A naša civilizácia je historicky poučená, že ak začne byť režim štátu založený na určitej ideológii, je už len malý krok k tomu, aby sme sa jedného dňa ocitli v štáte, ktorý systematicky porušuje ľudské práva; ktorý utláča občanov na základe ich politických názorov, náboženského presvedčenia či príslušnosti k určitej sociálnej skupine.

Mám na mysli napríklad režim, ktorého hrozné dôsledky som videl minulý týždeň **na výstave, ktorá niesla názov "KAŽDÝ TRETÍ"**. Na výstavu ma pozval pán riaditeľ **Múzea holokaustu v Sereďi**. Múzeum v spolupráci s Múzeom varšavského geta umožnilo divákovi vnímať ukrutný osud, ktorý postretol takmer 460.000 Židov z Varšavského geta. Tým, že som vyrastal v arménskej rodine, hrozivé poznatky z múzea mi obnovili spomienky na rozhovory so starou mamou, tu dnes prítomnej mojej tety **Armine SARGSYAN**, ktorá pochádza z Arménska. Jej predkovia boli obeťami genocídy Arménov, ktorá bola prvou genocídou, ku ktorej došlo v 20. storočí. Podľa arménskych zdrojov si masakry a deportácie Arménov v Osmanskej ríši v rokoch 1915-17 vyžiadali až 1,5 milióna mŕtvych.

To, že práva sa zaručujú *všetkým bez ohľadu na rasu, farbu pleti či príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine* bolo zvýraznené na slávnostnom otvorení **16. ročníka Filmového festivalu inakosti**, ktorého aktuálny ročník je venovaný pamiatke obetí útoku na Zámockej ulici v Bratislave a ktorého som sa zúčastnil minulú stredu. Pracovný týždeň som zavŕšil účasťou **na ocenení Lúč z tmy**, ktoré každoročne udeľujú rómske organizácie (eduRoma) a nezávislé osobnosti tým, ktorí sa dlhodobo zasadzujú o zlepšenie postavenia Rómov v rôznych oblastiach života.

Po skončení tohto slávnostného aktu sa ihneď začnem venovať tým – približne 600 čakajúcim obyvateľom, ktorí nadobudli pocit, že ich práva boli porušené. Každý z nich prežíva svoj ľudsko-právny osud a od verejného ochrancu práv očakáva posúdenie svojho prípadu. Ako som sľúbil, budem pozerieť na každý jeden podnet očami ochrancu základných práv a slobôd v súlade s princípmi demokratického a právneho štátu.

Ďakujem Vám za pozornosť.